

Oversættelse

Redegørelsen: Færøerne på tærsklen – vejen til WTO

SAMMENDRAG

Spørgsmålet om selvstændigt medlemskab af WTO har siden slutningen af 00'erne været en del af den offentlige debat og et ønske i det færøske politiske system. Ifølge organisationens optagelsesbetingelser synes der ikke at være nogen formel hindring for, at et land som Færøerne kan blive medlem. Justitsministeriet i Danmark har dog vurderet, at de forfatningsretlige forhold forhindrer et muligt færøsk medlemskab. Mens færingerne har peget på tidligere eksempler på, at uenigheden kan løses på politisk niveau, har Danmark konsekvent henvist til grundloven som forhindringen.

Problemet med at løse striden politisk stammer fra overtagelsesloven fra 2005. Loven giver Færøerne hjemmel til at overtage alle sagsområder, men nævner fem undtagelser – heriblandt udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitik. Hjemmestyrelsen fra 1948 indeholdt en mindre specifik, men lignende begrænsning, hvad angik udenrigspolitikken. Men fordi bemærkningerne til undtagelsen i overtagelsesloven tager direkte afsæt i grundloven, kan denne strid ikke løses politisk, uden at man fra dansk side anser det for et grundlovsbrud. Dermed har den såkaldte udvidelse af det færøske råderum i relation til overtagelse af sagsområder ført til en begrænsning i det udenrigspolitiske råderum. Parterne har derfor besluttet at lade sagen blive behandlet i § 6-nævnet, hvor repræsentanter fra Højesteret i sidste ende fortolker sagen og træffer endelig afgørelse.

Denne redegørelse fastslår, at Færøerne formelt har mulighed for at ansøge om medlemskab af WTO, og sammenligninger viser, at også andre små lande uden fuld suverænitet er medlemmer. Redegørelsen viser samtidig, at det sandsynligvis bliver en langvarig proces at blive optaget. Optagelsesprocessen består af flere trin og kræver blandt andet bilaterale forhandlinger med samtlige 166 medlemslande. Det tager typisk mellem 5 og 10 år at blive medlem, og den endelige beslutning skal forelægges WTO's Generalforsamling, hvor medlemslandene stemmer om optagelsen. Et medlemskab medfører en årlig afgift, som beregnes ud fra det pågældende lands andel af verdenshandlen. For Færøerne vil medlemskab kræve visse juridiske og administrative tilpasninger samt deltagelse i forhandlinger og møder i WTO. Alle medlemslande har repræsentation ved WTO-hovedsædet i Genève, men repræsentationens størrelse og antallet af årsværk afhænger ofte af landets størrelse og politiske prioriteringer.

Det færøske erhvervsliv har ofte efterspurgt flere og bedre handelsaftaler for at sikre eksporten og styrke konkurrenceevnen. Overordnet set er det tydeligt, at de handelsmæssige spilleregler på internationalt plan er af stor betydning for et lille land som Færøerne – hvilket makrelkonflikten

Oversættelse

viste. I de fleste tilfælde er medlemskab af WTO både nødvendigt og gavnligt for at kunne tage del i international handel, da organisationen fastlægger reglerne og sikrer et struktureret samarbejde mellem lande. Alt i alt bekræfter dette, at en struktureret relation til WTO ville være en fordel (hvis ikke en forudsætning) for den fortsatte udvikling af Færøernes samhandel med omverdenen.